

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurs, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICENSĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE OBATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nr. 2535/1917.

Concurs.

Pentru deplinirea postului de protopresbiter în tractul Timișoara și a parohiei centrale Timișoara-Fabric se publică concurs cu termen de 30 zile, computele dela ziua ce urmează după prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala” cu emulamentele:

Dela parohia centrală Timișoara-Fabric:

a) Competința de usufruct a sesiunii aparținătoare parohiei protopresbiterale dela orașul Timișoara în suma de 840 cor.

b) birul parohial legal uzuat,

c) stolele legale,

d) întregirea dela stat conform legilor în vigoare.

II. Din protopresbiterat:

a) retribuțiunea dela dieceză pentru inspecțiunea școlară și ședulele dela cununii în suma ce o va stabili sinodul eparhial,

b) birul protopopesc dela preoții din tract (paroh, administrator ori capelan) câte 100 oche — 150 litre grâu.

c) diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conform concluzelor sinodului eparhial și ale Consistoriului diecezan,

d) speșele cancelariei protopopești conform concluzului sinodului eparhial Nr. 62 din 1914.

De locuință și cancelarie protopopească, până la alte dispozițiuni, îngrijește alegându-l protopop.

Aspiranții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să substearnă subscrisului Consistoriu recursurile lor instruite cu documentele de cvalificațiune, prescrisă în §-ul 53 din Statutul Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au cvalificațiunea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat, că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțămitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor sau distins pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistoriului gr.-or. român, ținută la 27 Iunie (10 Iulie) 1917.

Consistoriul gr.-or. român din

Cu cine ține Dumnezeu?!

Soarele dogorește cumplit. Cosașii de aceea totuși sunt în neîntreruptă muncă. Soarele înzădar arde cum știe el mai bine, căci oamenii nu se lasă. Râuri de sudoare curg pe pieptul cosașilor, dar brațele lor vânjoase tot mai îndârjit petrec coasele prin desele fire de grâu. Dacă i-ai întrebă pe admirabilii cosași, că a cui e holda în care cosesc, sau cât îi plata pentru că cosesc, s'ar simți jigniți, pentru că ei nu au fost așteptați la întrebarea aceasta. Oamenii aceștia cosind simt o plăcere. Ei și-au propus, că atâtea și atâtea brazde de grâu frumos vor culcă azi la pământ și sunt bucuroși că pot să ducă la îndeplinire aceea, ce și-au propus, *indiferent, că munca prin care și-au ajuns scopul e plăcută ori neplăcută.*

Altă scenă. Grâul e acasă. Cosașii pe cari i-ai văzut afară la câmp, nebăgând în seamă greutatea ce le pune în calea lor natura, acum trieră. Căldură, praf și țâpligi, să te ferească Dumnezeu, dar oamenii noștri, povestesc, fac glume și cântă, parecă s'ar preumblă în cutare parc răcoros în care cântă cele mai vestite tarafe de lăutari. Pe oamenii aceștia iarăși nu îi împiedecă greutatea, ei au în vedere scopul. Când boabele de grâu aurii sunt adunate în saci și puse la adăpost, cosașii nici nu-și mai aduc aminte de praf și de asudoare.

Iubiți cosași primiți admirațiunea și dragostea noastră cea mai sinceră. Voi sunteți cei mai simpli, dar cei mai adânci învățatori ai noștri! Dela voi ar trebui să luăm cu toții exemplul de muncă și de bărbăție. Dacă am fi în stare să învățăm dela voi acest fel de muncă statornică și îndârjită, care nici vorbă să se oprească acolo unde începe neplăcutul, ci continuă înainte până la ajungerea scopului, *atunci și numai atunci* am putea ferici neamul.

Munca pe orice teren trebuie să fie statornică și întreagă, dacă voiește să ajungă la roade. Unde bărbații sunt atât de femenini, că lucră până acolo unde e plăcut, iară când vine raul și sudoarea muncii, atunci se dau în

laturi cu o mutră acră, treburile culturale și religioase nu pot să meargă bine. Dela ucenic până la maestru e o cale lungă și anevoioasă. Multă muncă, multă frământare, multă sudoare îi trebuie ucenicului ca să ajungă maestru. Unde ucenicii se tem de încordare și de lacrimi acolo nu pot să existe măestri, ci numai cârpaci

Misionarii evanghelici când au mers în Asia și Africa au fost perfecți cu toate disciplinele teologice, dar treaba nu mergea de loc bine, fiindcă nu se puteau înțelege cu indigenii. Ce eră de făcut? ori se întorc oamenii îndărăpt de unde au plecat, ori să pun să învețe limbile sălbaticilor extrem de grele pentru un european ciselat. Oamenii aceștia însă nu și-au ales partea mai ușoară, ci partea cea mai grea de muncă. S'au pus și au studiat cu sudoare și cu lacrimi limbile sălbaticilor din extremul și adâncul Asiei și Africei, au făcut gramatici și dicționare. Misionarii au trebuit înainte de a se apuca și propagă legea lui Hristos să săvârșească uriașă muncă pregătitoare și oamenii aceștia, pe lângă toate ostenelele și suferințele nu s'au dat îndărăpt, ci au săvârșit-o bărbătește.

Noi nu ar trebui să mergem în Asia sau Africa să ne năcăjim cu limbile sălbaticilor, ci ar trebui să învățăm numai limbile popoarelor de cultură din Europa și am ajunge la nespuse de mari foloase. Tot ce nu avem noi încă în cultură am primi de-a gata. Cauza că totuși nu le învățăm și așa păgubim extrem de mult pentru cultura noastră proprie și a neamului întreg, e comoditatea noastră, sau mai pe înjeles zis, lenea de care pătimim. Cunoștința limbilor străine și prin limbi a culturilor străine nu intră cu de-a sila în capul omului, ci cere puțină încordare, puțină muncă. Și inteligența poporului nostru, când se vaicăără în sec și face pesimism steril se pare că chiar de încordarea și munca aceasta se teme.

Aproape fiecare intelectual al nostru are în vedere numai spesele vegetației și apoi se mulțamește cu puținul capital intelectual care l-a agonisit pe băncile școlii medii.

Un neam însă care nu mai împrumută din culturile superioare, ci rămâne solitar, închis spiritualmente între muri chinezești, trebuie să stee la dosul tuturor popoarelor din lume.

Lumina din lumină și cultura numai din cultură se poate aprinde. De exemplu cât e de bogată literatura germană în tot felul de opuri așa, că dacă ar cunoaște o parte covârșitoare a inteligenței limba germană literară și nu culinară, ar fi imposibil ca în scurt timp

să nu se observe o îmbogățire a tuturor ramurilor de cultură a noastră și o prefacere în senz bun a duhului public.

Bogata cultură germană ne-ar umili puțin și ne-ar scoate din cultul personalităților și al palavrelor înveninatoare. Ori cât am filozofa în dreapta și în stânga și pe teren cultural muncitorii chiar așa trebuie să asude și să se nevoiască ca și economii. Popoarele cari astăzi stau în fruntea culturii omenești, dacă ar fi fost de principiul, că lucrul cel mai cuminte e și rămâne tot în ogașul cel vechi, moștenit dela părinți, ce privește cultura, atunci astăzi nu că nu ar fi unde sunt, ci ar fi pierit de mult. Și astăzi ar fi umblat toată lumea cu carul cu boi, nu cu trenul, vaporul și automobilul. Fieștecare popor cult de astăzi a ajuns la poziția și cultura care o are chiar prin muncă amară și frământare continuă.

Cultura nu numai ușurează traiul unui popor ci îi înalță și moralul.

Și în fine nici bunul Dumnezeu nu iubește nici indivizii nici neamurile cari trândăvesc, ci din contra, iubește și ridică la mărime, oameni și neamurile muncitoare. Bunul Dumnezeu ține cu neamurile culte și muncitoare.

De aceea viitorul neamului nostru nu stă în dosul frazelor ci în dosul unei grele și stăruitoare munci culturale. Țăranul nostru în privința muncii e superior încă inteligenței sale.

Stcet.

„Gustați și vedeți că e bun Domnul“.

(Ps. 34).

De: *Păstorul ortodox.*

I. Să fim religioși.

Întrați în colibe sărmene, bateți în ușile celor mai strălucite palate și pretutindenea vă va intimpină nefericirea și nemulțumirea oamenilor.

Înzădar e ceriul frumos cu soare cald și strălucitor înzădar e plină sufrafața pământului de flori și de bucate, pentru că oamenii să simt. nefericiți.

Vorbiți cu o sută, ori cu o mie de oameni, și o să auziți că unul să plânde de o durere, altul de alta, și așa de puțini, sau nici unul, vor spune că sunt mulțamiți cu soarta și au liniștea sufletului. Țăranul nu e mulțumit cu economia, meseriașul cu meseria, comerciantul cu comerțul și cărturariul cu învățătura.

Învățații timpului nostru încearcă în tot chipul să afle cauzele nefericirii omenești și să

silesc prin toate mijloacele se fericească omenească, dar nu reușesc. Și nu reușesc de aceea, fiindcă pe de o parte nu cunosc sorgintea adevărată a tuturor necazurilor omenești iară pe de alta parte, nu folosesc mijloacele potrivite pentru a turna în sufletele oamenilor, bucurie și fericire.

Biserica noastră ținându-se de cuvintele Domnului nostru Isus Hristos, „Ce folosește omului, de ar dobândi lumea toată și ar perde sufletul său? susține, că oamenii deaceia sunt așa de puțin mulțumiți cu sine și cu lumea, fiindcă au rupt legătura sfântă cu Dumnezeu, cu însuși Tatăl lor, și singura cale de vindecare este și poate fi, reluarea acestei legături sfinte, din partea oamenilor.

Copiii cari rup legătura cu părinții lor, nu se pot feri în lumea aceasta, dar cum să se fericească aceea omenime, sau acel neam, care a rupt legătura cu Părintele său cu Atotputernicul și Atotbunul Dumnezeu.

„Celui drept nici un rău nu i-se va întâmpla, iar cei nelegiuți se vor covârși de nenorociri“ zice sfânta scriptură.

Deaceia dacă ne simțim covârșiți de nenorociri, să ne gândim că suntem nedreți; am rupt legătura cu Dumnezeu.

Floarea cea mai mică să întoarcă dela întunec la lumină, ea știe că de unde îi vine puterea de viață și deaceia întru acolo nizește.

Și tu omule, care te ții coroana fapturilor tu fugi de Ziditorul tău, tu nu cauți legătura cu El? De unde să-ți vină deci ție puterea de viață și mângăierea?!

Pentruce nu zici cu psalmistul în toate zilele:

„Tu ești Dumnezeul meu
În mâna ta e soarta mea
Mântuește-mă din mâna dușmanilor mei!
Și de ceice mă urăsc
Fă să lumineze fața ta asupra slugii tale
Ajută-mă întru îndurarea ta
Doamne nu lăsa să fiu rușinat,
căci pre Tine te chem“.

(Ps. 31)

Vrei tu omule ca pământul pe care trăiești să nu fie pentru tine valea plângerilor, ci valea bucuriilor, atunci ține legătura strânsă cu Dumnezeu.

Legătura strânsă și sfântă cu Dumnezeu ține omul atunci, când

1) Crede în Dumnezeu, iubește pe Dumnezeu și sperează în Dumnezeu așa cum învață biserica noastră dreptcredincioasă.

2) Se roagă lui Dumnezeu în toate zilele și cercetează sfânta biserică.

3) Împlinește cu iubire poruncile Dumnezeiești.

4) Se împărtășește cu sfintele taine regulat.

5) Face necurmat fapte bune plăcute lui Dumnezeu.

Să nu credeți iubii mei cetitori că a-ți intrat în legătură cu Dumnezeu atunci, când vă faceți evlavioși de ochii lumii, ori vorbiți frumos, dar inima voastră este departe de Dumnezeu și de poruncile lui, căci zice Domnul nostru Isus Christos:

„Nu tot celce zice „Doamne, Doamne“ va intra în împărăția cerurilor; ci acesta, care va face voia Tatălui meu, care este în ceruri“.

Dumnezeu deci nu pofteste în primul rând gura, ci inima noastră și dacă noi îi dăm lui Dumnezeu inima noastră toată și Dumnezeu ne dă nouă tot ajutorul său, fără de care noi oamenii nu putem trăi și prospera pe pământ.

Că de ce lipsă e să țină omul legătura cu Dumnezeu, în felul cum am amintit mai înainte, putem înțelege ușor, dacă ne cugetăm *ce slab și neputincios e omul și ce Atotputernic e Dzeu.*

Vieța omului depinde dela Dumnezeu. Înzădar ar avea omul un trup mareț, dacă bunul Dumnezeu nu s'ar fi îngrijit, în nemărginita sa bunătate, de toate acelea lucruri prin care se poate susține omul.

Dacă bunul Dumnezeu nu ar fi despărțit întunecul de lumină pe pământ omul n'ar fi putut trăi.

Dacă bunul Dumnezeu nu ar fi lăsat ca pământul se producă bucate, oameni măcar de ar fi avut lumină, ar fi murit de foame.

Dacă bunul Dumnezeu nu ar fi lăsat apă bună de beut omul ar fi perit de sete.

Dacă bunul Dumnezeu nu ar fi lăsat pe pământ plante și animale, omul nu ar fi avut cu ce să îmbracă și cu ce lucră pământul!

Vezi deci omule, că tu în necunoștința ta ori cât te-ai ținea de tare din mila lui Dumnezeu trăiești.

Și astăzi, dacă bunul Dumnezeu ar îndepărta soarele de cătră pământ și nu ar trimite peste pământ nori aducători de ploaie, toată mărirea și puterea omenească iute și degrabă s'ar preface în nimica.

Așadară omule, dacă viața ta trupească depinde dela Dumnezeu și Dumnezeu poate să o ștergă în toată clipa de pe suprafața pământului, atunci pentruce nu ții tu legătură cu bunul Dumnezeu?

Cum crezi tu, că poate să-ți meargă ție bine și în cele materiale, dacă tu uiți de Dumnezeu și te îndepărtezi dela El?

Soarta noastră, precum zice psalmistul, e în mâna lui Dumnezeu ; de aceea noi să fim necurmat legătura cu Dumnezeu precum în fiii adevărați cu părinții.

Precum trupul nostru depinde dela Dumnezeu așa și sufletul nostru.

Că ce folos am avea de mintea noastră dacă Dumnezeu nu ar lumina-o vedem din multe fapte.

Mincinosul, înșelătorul, spărgătorul au de multe ori atâta minte, încât ne uimește, dar ce folos de aceasta minte, fiindcă ea în loc să ducă la bine, duce la cel mai mare rău, chiar fiindcă nu e luminată de Dumnezeu. Deci omule mintea ta fie cât de strălucită, numai atunci te poate conduce la bine, când e luminată de tătăl cel ceresc. În sf. evanghelie cetim mai gata pe toată pagina, că farizeii și cărturarii Iudeilor nu se puteau îndestul minuna cum de vorbește Domnul nostru Isus Christos atât de înțelepțește și atât de frumos, măcar de și nu a cercetat înalte școli iudaice și nu-și puteau da seama că mintea lor e omenească, pe când mintea Mântuitorului avea lumină Dumnezeiască.

Învățaceii și apostolii Domnului nostru Isus Christos erau fricoși, îndoelnici, și în multe privințe nepricepători până nu s'au pogorât peste ei puterea Duhului sfânt și atunci deodată au devenit tari, siguri și pricepători ai celor mai grele învățături. Iată puterea Dumnezeiască și puterea omenească, ce deosebite sunt una de alta, cât e de mare una, și cât e de mică alta.

Dunul Dumnezeu, în nemărginita sa bunătate s'a îngrijit, că nu numai trupul nostru să aibă nutremânt, ci și sufletul nostru.

Bunul Dumnezeu, știind bine, că ce slab e omul atât trupește cât și sufletește, nu l'a lăsat fără nici un sprijin, ci s'a îngrijit de el. Întâi și întâi bunul Dumnezeu în cele 10 porunci i-a spus omului, *că ce trebuie să faci și ce nu trebuie să faci*, ca să se ferească pe pământ. În cele 10 porunci un părinte preaiubit vorbește către fii săi. Dumnezeu în poruncile sale i-a spus omului, *că ce e bine și ce e rău*, omul nu are decât să facă binele arătat de Dumnezeu și să ocolească răul.

Dumnezeu a lăsat soarele pe cer, ca oamenii să vadă și se poată lucra, pentru a agonisi toate cele trebuincioase pentru susținerea lor, și tot Dumnezeu a lăsat ca un soare luminător în cele sufletești ale omului cele 10 porunci.

Dară bunul Dumnezeu nu s'a mulțumit numai cu atâta, că a arătat oamenilor *calea adevărată* pe care trebuie să meargă ei în viața aceasta, ci El trimite din ceriuri și *darul său*

întăritor tuturor acelor oameni, cari se nizuiesc să facă bine în slabele lor puteri nu sunt de ajuns.

Sfânta biserică, cunoscând toate slăbiciunile fiilor ei nu încetează să se roage în toată Dumineca și sărbătoarea către Dumnezeu să trimită darul său, zicând :

„Apără, mântuește, miluește și ne păzește pe noi Dumnezeule cu darul tău !“

Iată deci omule tu ești slab, atât cu trupul cât și cu sufletul, și bunul Dumnezeu dacă tu te rogi și stai în legătură cu Dumnezeu, îți trimite *ție putere de viață, lumină, conducătoare și dar sprijinitor*.

Tu omule ! cu slabele tale puteri trupești și sufletești pieri în viață, pe când dacă Dumnezeu te ajută ești biruitor și fericit.

Ține deci omule legătură strânsă și sfântă cu Dumnezeu, adevărat crede în Dumnezeu, iubeste pe Dumnezeu, sperează în Dumnezeu, roagă-te, cercetează sfânta biserică, împlinește poruncile, împărtășește cu sfintele taine și fă fapte bune.

Prin o viață religioasă „gustă și vezi că e bun Domnul“, precum zice psalmistul :

Ține legătura cu Dumnezeu, adevărat fii religios din convingere. *Cercetează toate păcatele și slăbiciunile omenești și adâncește din zi în zi tot mai mult studiul atotputerniciei și atotbunătății lui Dumnezeu și atunci credința și convingerea religioasă se va naște dela sine în sufletul tău.*

Cine ține în sufletul său legătura cu Dumnezeu și cine primește darul și ajutorul lui Dumnezeu învinge toate mizeriile și greutățile lumii acesteia.

Însași viața de toate zilele ne arată prin sute și mii de exemple, că legătura cu Dumnezeu, religiozitatea, e chiar așa de lipsă pentru om, ca pâinea cea de toate zilele.

Oamenii cei religioși sunt mulțumiți cu sine și cu lumea, sănătoși, cinstiți, veseli, muncitori stimați de toată lumea și încununați cu izbândă în toate întreprinderile lor, pe când oamenii, lipsiți în suflet de religiozitatea cea adevărată, sunt nemulțumiți, triști vecinic îndoelnici și nefericiți ; partea lor din lumea aceasta este mizeria, năcazul sau chiar temnițele și moartea înainte de vreme.

Ori câte comori ori câtă știință, orice rang înalt am avea pe pământ și religiozitate nu avem suntem totuși nefericiți căci zice Domnul nostru Isus Hristos :

„Fără de mine nu puteți face nimica“.

(Ioan 15. 5.)

Religiozitatea este de lidsă ca pâinea de toate zilele nu numai, fiindcă prin ea dobân-

dim darul lui Dumnezeu, ci și de aceea, pentru aceasta ne schimbă însăși firea noastră.

Sute și mii de bărbați și femei, cari fiind păgâni și păgâne duceau o viață destrăbălată, trecând la creștinism și împlinindu-și datorințele creștinești, au ajuns să ducă o viață curată, frumoasă și fericită.

Ostașii cruzi, vameșii lacomi, țăranii fără suflet, păcătoșii decăzuți până la dobitocie, încreștinându-se și primind în suflet religiozitatea adevărată deveneau ființe blajine pline de iubire și dor de jertfă.

De aceea iubii mei cetitori! Dacă voii să isgoniți din sufletele voastre toată frica, toată îndoiala, toată înclinarea spre păcătoșenie, atunci fi-ți religioși. În toate zilele, viața nu vi o petreceți numai în lucru, odihnă, mâncare și beutură, ci și în împlinirea datorințelor creștinești.

Precum mâncarea și beutura își are timpul ei hotărât așa și aibă și rugăciunea ceasul ei hotărât.

Precum își are sămănatul și secerișul timpul său hotărât așa să fie anumite zile în viața voastră, când nesmintit să vă împărtășiți cu sfintele taine.

Păziți nu numai regulile economiei ci și poruncile lui Dumnezeu!

Precum nu intrelăsați ogorul pământului la vreme, chiar așa nu lăsați să treacă timpul potrivit de a face bine. Ogorul pământului vă asigură roadele pentru susținerea trupului, iară faptele bune, faptele de milostenie mai ales, vă asigură mântuirea sufletului.

„Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și apoi toate celelalte vi-se vor adăuga vouă.“

Adevăratul bogat pe lume nu este acela, care are holde sau bani mulți, ci acela care are religiozitate adevărată în suflet, pentru că holdele și banii cei mulți aduc și multe griji, năcazuri și păcate, apoi tulburare și desnevede, pe când religiozitatea liniștește și îl ferește pe om, fie acesta bogat ori sărac, meargă-i acestuia bine ori rău. *Liniștea sufletului și fericirea* sunt adevăratele comori pe lume și ele numai prin religiozitate intră în sufletul omului.

Fi-ți deci religioși!

(Va urma).

Sonet.

În vâpaia de rugări cernite
Mi-s'a stins durerea adunată,
M'am oprit din plânsuri obidite
O lumină palidă, curată.

Mi-am rostit durerile cernute
Dintr'o cale turbură, pribeagă,

M'am rugat să-mi dai cele pierdute, —
Dărui-mi-ai fericirea 'ntreagă.

Din sfințenia cu aer de tămâie
Tu-ai privit la palpăirea-mi slabă,
Rugăciunea flacării galbuie

O găseai, c'atâta e de dragă,
Că ai strâns-o 'n piept cu îndurare,
Și mai dat norocul în rugare.

A. Contrea.

Tipicul bisericii ortodoxe.

— Dare de seamă. —

A apărut: *Tipicul bisericii ortodoxe, întocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariilor*, de Aurel Popoviciu, duhovnic economic seminarial, instructor pe cântări bisericești și de tipic.

Literatura bisericească în ultimul timp a fost stânjenită de vremile turburi în cari trăim. Cei chemați a continua cu scrisul și edarea de cărți folositoare, pe un moment au pus condeii la o parte, răscumpărând vremea cu alte îndeletniciri, căci zilele grele sunt... Ici-colo câte o predică inofensivă în legătură cu răboiul, tratând credința și nădejdea în puterea celui de sus, — mai mult ca în puterea celor de jos. Alte neamuri și în privința aceasta sunt mai norocoase. Problemele dela ordinea zilei, cari stau în legătură cu viața religioasă-morală a credincioșilor, sunt urmărite pas cu pas și fixate pentru prezent și posteritate. La noi chiar și unica revistă de specialitate a preoții apare când poate.

Cartea apărută mai nou, „*Tipicul bisericii ortodoxe*“, despre care facem pomenire, încă face parte din literatura bisericească, întrucât contribuie la cunoașterea mai temeinică și la uniformizarea cultului divin. Scopul, cu punerea sub tipar a acestei cărți este, de a da tinerilor cari se pregătesc pentru preoție și dascălie, un manual de tipic, de care până acuma au fost lipsiți, — după cum ne spune însuș autorul în prefață.

Cetind cu atențiune cuprinsul acestui manual, ne convingem despre temeinicia și dragostea cu care a fost compus. Deși autorul s'a cugetat mai mult la lipsa elevilor săi seminariali în studierea tipicului, cari până de prezent se foloseau de manuscris, — cu acelaș efect și folos îl va putea întrebuința fiecare preot sau învățător și în viața practică.

Uniformizarea cultului divin este un punct permanent în programa conferințelor preoțești. Punctul de mănecare în discuția uniformizării serviciului divin, nu erau normele și principiile stabilite din timpuri vechi de sfinții părinți și sinoade, ci fiecare preot crezând, că practica din parohia sa e cea mai bună, cercă să convingă pe celălalt, că numai așa e corect. Astfel timpul scurt al conferințelor se cheltuia, discutând această chestiune fără nici un rezultat hotărât, stabilind anumite reguli, — deja stabilite, — iar pentru alte teme și mai de folos, timpul ce mai rămânea, adeseori era prea scurt. Anomalia aceasta a provenit și din lipsa unui manual de tipic obligator pentru biserica noastră, care să fie călăuză sigură și în discuția uniformizării serviciului divin. Fapt este, că serviciul divin corect poate fi numai într'o formă, așa după cum e fixat în cărțile bisericești, deci orice discuție aparte e mai mult vorbă de prisos.

Tipiconul în limba română s'a tipărit mai întâi prin Constantin Loga în Buda la anul 1826, cu binecuvântarea mitropolitului St. Stratimirovici al Carlovitului. Al doilea s'a tipărit în București, prin mitropolitul Nifon la anul 1851, — ambele cu litere cirile. A treia oară s'a tipărit la Cernăuți, prin arhiepiscopul și mitropolitul Silvestru Morariu Andreievici la anul 1883. Acesta e cu litere străbune și e alcătuit după un sistem oarecare.

Al patrulea, este al pâr. Aurel Popoviciu, „Tipicul bisericii ortodoxe române“, apărut în Sibiu 1917, cuprinzând într'un mănunchiu deosebitele norme tipiconale, ce se află prin cărțile rituale, aranjate după un sistem oare-care, astfel, că ușor te poți orienta și în diferite cazuri speciale.

Tipicul bisericii ortodoxe e împărțit în două părți principale. În partea generală se ocupă cu originea cultului divin creștin și istoria lui dela primele începuturi până la sfârșitul veacului al XI-lea. Tratatul acesta e foarte instructiv, dându-ne o orientare generală asupra poeziei și muzicii bisericești. Tot în partea generală aflăm numirea diferitelor cântări în biserică noastră, rândurile cultului divin, timpurile liturgice, cărțile cultului divin, tipicul celor opt glasuri, actele externe ale cultului divin, și cele trei perioade ale anului pashal.

În partea specială se ocupă autorul cu tipicul în periodul Ochtoicului, al Triodului și al Pentecostarului. La sfârșit se ocupă cu tipicul unor servicii dumnezeiești ocazionale, cum sunt: Rânduiala parastasului, tipicul chemării Duhului sfânt, tipicul pentru binecuvântarea și sfințirea clopotelor, tipicul liturgiei servite de arhiereu și tipicul sfințirilor de biserică.

Cartea e precedată de prefața autorului și de recenziunea preaveneratului Consistor, în care Preanon. asesor consist. Mateiu Voileanu, cel mai bun cunoscător în această materie, astfel își încheie recenziunea: „Lucrarea e făcută cu dragoste cătră acest studiu, cu îngrijire, și manualul se poate folosi cu succes la propunerea studiului. Dacă cunoștințele date în manual se vor completa prin folosirea cărților speciale și prin practică deasă, condusă cu deosebită îngrijire, e dată posibilitatea, ca tinerii cu terminarea cursurilor să aibă cunoștințele de lipsă din tipicul bisericesc. Nu pot avea deci nici o obiecțiune în contra folosirii acestui manual în institutul nostru seminarial arhidiecezan“.

Considerând că „Tipicul bisericii ort.“ al pâr. Popoviciu e scris cu dragoste și aranjarea materialului e făcută după un metod științific, se poate folosi nu numai ca manual în seminar, ci și de preoțime și învățătorime.

Ca carte cu menire a regulă în biserică cultul divin, se poate comandă și pentru bibliotecile parohiale din banii bisericii.

Recomand cu toată căldura cartea aceasta. Se poate procura dela librăria arhidiecezană, prețul 5 coroane exemplarul legat plus porto. *Popa Alecu.*

Iubiți ostași!

Ați venit aici într'un număr atât de frumos pentruca să ascultați sfta slujbă dumnezeiască, și să vă înălțați prin rugăciuni inimile voastre cătră cel atotputernic „dela care vine toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit.

Ați venit la sfânta slujbă ca să aduceți laudă lui Dumnezeu, și să-i mulțumiți pentru toate facerile de

bine și să-l rugați să vă ajute și în viitor, ferindu-vă de tot răul și năcazul.

Aceasta o-ați făcut-o desigur prin comunele noastre bisericești și în timpul de pace, când clopotele bisericeștilor — dintre cari azi multe sunt depărtate, căpătând altă misiune — chieau pe credincioși la ascultarea sfintei slujbe săvârșită din partea preoților noștri evlavioși, și la delectarea în frumoasele și înduioșătoarele cântări ale strănarilor; căci noi totdeauna am fost un popor credincios, cu frica lui Dumnezeu și cu atragere cătră cele sfinte și plăcute lui Dumnezeu!

Și o facem mai vârtos acum, când chemați de glasul datorinței, am intrat la armată pentruca să ne apărăm țara și moșia; pământul sfânt și scump îngrășat cu sângele strămoșilor noștri, părăsindu-ne astfel pe ai noștri: părinții, soții și copiii.

Și am făcut-o aceasta punându-ne nădejdea în Dumnezeu, care apără și ferește pe cei credincioși de rele și năcazuri, dupăcum zice sfta Scriptură: „fii credincios până la moarte și-ți voi dăru cununa vieții“.

Dar pentruca rugăciunea noastră să fie primită de Dumnezeu, trebuie să credem și în puterea cea mare a Lui, căci el a făcut ceriul și pământul și să credem și urmăm poruncilor bisericești, cari ne arată cum trebuie să viețuim pentruca să fim plăcuți lui Dumnezeu.

Să ne punem apoi toată nădejdea în bunătatea Lui, și acnasta nădejde să nu o perdem nici decum măcar să ajungem în ori și ce pericol sau năcaz, având totdeauna de încurajare cuvintele sftiei Scripturi: „nădejdea și scăparea mea este Domnul“!

Mai ales acum soldaților, când suntem expuși atâtor ispite și pericole, mai ales pe câmpul de luptă unde șueră gloanțele și e potopul de foc și avem la spatele nostru moartea, care are atâtea victime, în ori și ce năcaz să ne facem datorința, să avem sus inimile punându-ne nădejdea în bunul Dumnezeu, căci „țara vă chiamă și zice în luptă cu voi“! Pentru pace și dreptate luptăm, iar unde e dreptatea acolo e și Dumnezeu, deci „înainte, înainte pui de lei, pentru tron și pentru țară să luptă ca niște zmei“!

Să vă sprijiniți și ajutați ca și niște frați, mângându-vă și îmbărbătându-vă unii pe alții, căci „unde-i unul nu-i putere la nevoi și la durere, unde-s doi puterea crește și dujmanul (— năcazul —) nu sporește.

Cei cu pletele cărunte să povățuiți și îndreptați pe cei tineri, căci pe ei îi ademenesc atâtea ispite în timpul de față, iar cei tineri în schimb să vă asculte și cinstească ca pe niște frați mai mari, sau chiar ca și pe niște părinți.

Și apoi cu toții să vă rugați pentru voi, și pentru cei de acasă, pentru părinți, soții, copii, frați și surori, cari cu ochii scăldați în lacrimile calde vă așteaptă veghind, ba azi, ba mâne nimeriți, și să vă rugați cu zicala „Doamne dune în pace acasă, la copii și la nevastă“.

Dar să vă împliniți cu conștientiositate și datorința de ostași; se ascultați de porunca mai marilor, a oficerilor și a celor prepuși, pentruca să arătați că aparțineți unui popor vrednic, brav și bine crescut, căci să știți, noi totdeauna am zis: „Doamne ține și protege patria și pe împărat“...

Iar Tu Doamne, Cel Atotputernic și bun, caută peste robii Tăi credincioși și-i apără de tot răul și năcazul, pentruca întregi și sănătoși, cu glorie și mărire să se întoarcă la casele lor, mărind numele Tău cel preasfânt, acum pururea și în vecii vecilor Amin!

Timișoară—Temesvar, 1 Iulie 1917.

Eugeniu Muntean, preot mil. c. și reg.

Concurs repetat.

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III din *Sârbi* pprezbiteratul Hălmaგიului devenită în vacanță prin trecerea în deficiență a parohului Irimie Sirac conf. ord. V. Consistor diec. Nr. 5110/1916 se publică repetit concurs cu termen de 30 zile dela l-a apariție acestuia în foaia of. „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Birul parohial legal. 2. Stolele legale. 3. Eventualul ajutor de stat. 4. Ne fiind casă parohială, parohia va închiria pe spesele sale proprii până la alte dispoziții o casă acomodată cu supraedificate și grădină.

Alesul va fi îndatorat să poarte dările publice după venitele sale preoțești, și să catehizeze la școala confesională din loc, fără altă remunerație.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți, ca recursele lor ajustate conform regulamentului, cu toate documentele prescrise, eventual și un atestat de serviciu și adresate comitetului parohial gr.-or. rom. din *Sârbi* (Szerb) să le înainteze în termenul de sus oficiului pprezbiteral gr.-or. rom. din Hălmaგიu (Nagy-halmágy).

Reflectanții sunt obligați a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare sub durata concursului, în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în celea rituale și predicamente.

Din ședința comitetului parohial din *Sârbi* ținută la 10 Iunie 1917.

Alexandru Gligor m. p.
adm. par. preș. com. p.

V. Neagu m. p.
not. com. p.

În conțelegere cu *Cornel Lazar* m. p. pprezbiter.
3—3

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului vacant de învățător dela școala ort. română din *Calea-mare* (Magyar-gyepes), se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Beneficiul constă:

1. Din bani 600 cor. repartizați asupra poporului; 2. Locuință în natură cu grădină; 3. Intregirea dela stat avându-o și antecesorul; 4. Stolele îndatinate; 5. Pentru conferințe și scripturistica sumele staverite.

De încălzitul și curățitul salei de învățământ se va îngriji parohia.

Alesul va avea să provadă catehizarea, strana în și afară de biserică, să instrueze elevii și în cântările bisericesti, să-i conducă la biserică și acolo să-i supravegheze. Pentru instruirea adulților va fi remunerat. Dacă s'ar alege învățătoare, aceasta v'a îngriji de vre-un substitut la cantorat.

Reflectanții vor înainta rugărilor ajustate cu actele prescrise, adresate comitetului parohial din *Calea-mare*, la P. O. oficiu protopopesc din *Oradea-mare*, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din *Calea-mare*, spre arătare poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath* m. p. protopopul *Orăzii-mari*.

—□—

1—3

În baza ord. V. Consistor Nr. 1033 B 1917, prin aceasta se publică cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“, următoarele Concursuri preoțești din protopopiatul *Peșteșului*:

I. Pentru Chistag.

1. Un intravilan parohial. 2. Pământ parohial de 19 jughere parte arător, parte fânaș. 3. Birul preoțesc dela fiecare Nr. de casă câte-o jumătate de măsură cucuruz sfârmat, eventual prețul ei curent. 4. Stolele îndatinate în trecut. 5. De casă parohială se va îngriji alesul, care va achită și dările publice după pământul parohial. Parohia e de cl. III-a.

II. Pentru Tețche.

1. Intravilanul parohial și folosirea cimiterului, în extensiune de 3 holde. 2. Birul preoțesc dela fiecare număr de casă câte-o măsură de cucuruz sfârmat, eventual prețul lui curent. 3. Dela fiecare număr de casă câte o zi de lucru cu mâna, care se poate răscumpără cu 2 cor. 4. Stolele îndatinate. 5. De locuință se va îngriji alesul, care va provedeă și catihizația elevilor fără altă remunerație. Parohia e de cl. III-a.

Reflectanții să-și înainteze, în termenul legal, cererile de concurs, adresate comitetelor parohiale din *Chistag* și din *Tețche*, Prea Onor. oficiu protopresbiteral din *Mezôtelegd*, având, cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, a se prezenta protopopului tractual, înainte de a merge în parohii, — pentru a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și serviciul divin.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu mine: *Alexandru Munteanu*, protopresbiter ort. român.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului vacant de învățător-cantor, dela școala ort. română din *Călățea* cu filia *Gălișeni* tr. *Peșteșului* se publică concurs cu termen de 30 de zile în „Biserica și Școala“.

Emolumente:

Din Călățea: 1. Cvarțir liber; 2. 300 cor. din repartiziție pe popor; 3. 100 cor. din arânda pământului cantoral; 4. Doi stânjani de lemne pentru sine.

Din Gălișeni: 1. 200 cor. din repartiziție pe popor. 2. 1 stângen de lemne. Pentru amândouă ajutorul de stat 1000 cor. Alesul, pe lângă stolele uzitate, va provedeă și cantoratul, va conduce școlarii la biserică în Dumineci și sârbători, îi va învăța cântările bisericesti și va conduce strana.

Reflectanții să-și ajusteze în regulă cererile de concurs; să le înainteze — adresate comitetului parohial din *Călățea-Gălișeni* — Prea Onor. oficiu protopopesc ort. român din *M.-Telegd* sub durata concursului, având a se prezenta în parohie spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

Romul Teodor Filip m. p.
preot președinte.

Florian Balmoș m. p.
notar.

În conțelegere cu mine: *Alexandru Munteanu*, protopresbiter-inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei de classa a II-a *Vărășeni* din tractul *Beiuș*, se publică concurs *a treia oară*, cu termen de alegere pe ziua de 13/26 August a. c. pe lângă următoarea dotațiune:

1. Pământ parohial cu cimitere cu tot de 18 cubule, după care darea are să o solvească preotul; 2. câte o zi de lucru cu jugul, ori cu brațele, acolo, unde nu sunt vite de tras; 3. ștoalele îndatinate; 4. întregirea inferioară a dotațiunii dela stat; 5. casă parohială nu este, însă parohia se va îngriji de cortel.

Cei ce doresc a ocupa această parohie sunt poftiți a-și înainta recursese, ajustate cu documentele recerute și cu atestat despre eventualul serviciu prestat, adresate comitetului parohial din *Vărășeni*, oficiului protopopesc în *Beiuș*, iar în vre-o *Duminecă* ori sârbătoare, cu observarea §-ului 33 din regulamentul pentru parohii, să se prezinte la sf. biserică din parohia numită, spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu *Moise Popoviciu*, adm. ppesc.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confesională gr. or. română din *Vărășeni*, tractul *Beiuș*, se publică concurs cu termen de alegere pe ziua de 13/26 August a. c. pe lângă următoarea dotațiune:

1. Cortel și grădină. 2. 600 cor. dela comuna parohială. 3. 12 metri lemne pentru sala de învățământ 4. 20 cor. pentru conferință. 5. 10 cor. pentru scripsală. 6. Intregirea dela stat nu e încă asigurată.

Cei ce reflectează la acest post să-și înainteze cererile lor, ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial din *Vărășeni*, oficiului protopopesc din *Beiuș*, iar vre-o *Duminecă* ori sârbătoare să se prezenteze la sf. biserică din parohia numită, spre a se face cunoscuți poporului.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu *Moise Popoviciu* adm. ppesc.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor în *Biharkristyör* la școala din *Cristiorul de sus — țarină* — se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „*Biserica și Școala*”.

Salarul constă: 1) din bani gata, repartițiați pe credincioșii aparținători la aceasta școală: 592 cor. 2) din venitele cantonale: stolele îndatinate, evaluate la 40 cor.; de tot 632 cor. 3) pentru conferință, când va lua parte 20 cor. 4) Locuință — care se află sub un acoperământ cu sala de învățământ — constătoare din o culină, o cămară și două chilii padimentate. 5) Intregirea salarului care se va cere dela stat. Încălzitul și curățitul salei de învățământ cade în sarcina comunei bisericesti.

Dela cel ce va ocupa acest post, se pretinde purtare morală bună și este obligat a deplini cantoratul atât în sf. biserică cât și în afară de sf. biserică; asemenea este obligat a de-prinde pruncii dela școală în cântările bisericesti.

Propunerea religiunii și chatihizarea cade, fără alta remunerațiune, în sarcina celui ales. — Recursele propozate regulamentar, sunt a se înainta la adresa P. O. D. *Adrian P. Deseanu* ppbiter în *Vaskóh*, iar concurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o *Duminecă* sau sârbătoare în sf. biserică din *B. Criștior* pentru a conduce strana.

B. *Criștior* la 18 Iunie, 1 Iulie 1917.

Comitetul parohial.

Cu concursul meu: *Adrian P. Deseanu*, pprezbiter.

3—3

—□—

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala gr. or. rom. din *Nimăiești*, tractul *Beiuș*, se publică concurs cu termen de alegere pe 15/28 August a. c. pe lângă următorul salar:

1. Cvartir modern cu grădină de legumi, prețuit în 80 cor.; 2. Dela comuna parohială 758 cor.; 3. Intregirea dela stat asigurată.

Cei ce voesc să ocupe acest post sunt îndatorati a-și înainta, în trmin legal, recursese lor, adresate comitetului parohial și ajustate în regulă, oficiului protopopesc în *Beiuș*, iar, pentru a se face cunoscuți poporului, în vre-o *Duminecă*, ori sârbătoare, să se prezenteze la sf. biserică din *Nimăiești*.

Se observă, că fiitorul învățător va fi și cantor și fiind aceasta comună mare, venitele cantonale, cari formează remunerațiunea pentru cantorat, sunt mari și însemnate și fiind *Nimăiești* aproape de *Beiuș*, tinerii de curând absolvenți și necăsătoriți încă, — își pot întemeia aici un frumos viitor.

Dat în ședința comitetului parohial, ținută în 2/15 Iulie 1917.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu *Moise Popoviciu*, adm. ppesc.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școala confesională gr.-or. rom. din *Săud (Szód)* se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare, pe lângă următoarele venite:

1. Cvartir cu grădină.

2. Dela Comuna bisericescă: 400 adecă patru sute coroane.

3. Venitele cantonale 60—80 coroane.

4. Intregirea salarului dela stat, în urma rezoluțiunii ministeriale de sub Nrul 163063/1913.

5. Pentru încălzirea salei de învățământ 10 metrii de lemne.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a se prezenta în vre-o *Duminecă* ori sârbătoare la sf. biserică din *Săud (Szód)* iar recursese adresate comitetului parohial să le înainteze: P. O. D. *Adrian P. Deseanu* pprezbiter în *Vaskóh*.

Dat din ședința Comitetului parohial, ținută la 11/24 Iunie 1917 în comuna *Săud*.

Nicolae Horgea,

prezid. com. par.

Ioan Petre,

not. ad-hoc.

Cu concursul meu: *A. P. Deseanu*, pprezbiter.

3—3

—□—